

Zlepšení konektivity zelené infrastruktury pomocí obnovy zaniklých krajinných prvků

Hana Skokanová, Pavla Pokorná, Tomáš Slach, Marek Havlíček
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.

Zelená infrastruktura

Propojená i jen pomocí tzv. nášlapných kamenů

- Strategicky plánovaná **sít'** přírodních a polopřírodních oblastí s rozdílnými environmentálními prvky, která je navržena a opečovávána tak, aby poskytovala širokou škálu **ekosystémových služeb**

- **Přírodní prvky** - lesy, louky, mokřady, vodní toky a plochy, nelesní dřevinná vegetace
- **Prvky polopřírodní** - drobná drážba, extenzivní vinice a sady, zahrady, sídelní zeleň, doprovodná vegetace podél cest

Biodiverzita
Ochrana půdy
Zadržování vody v krajině
Prostupnost krajiny - nejen
pro zvířata, ale i pro lidi

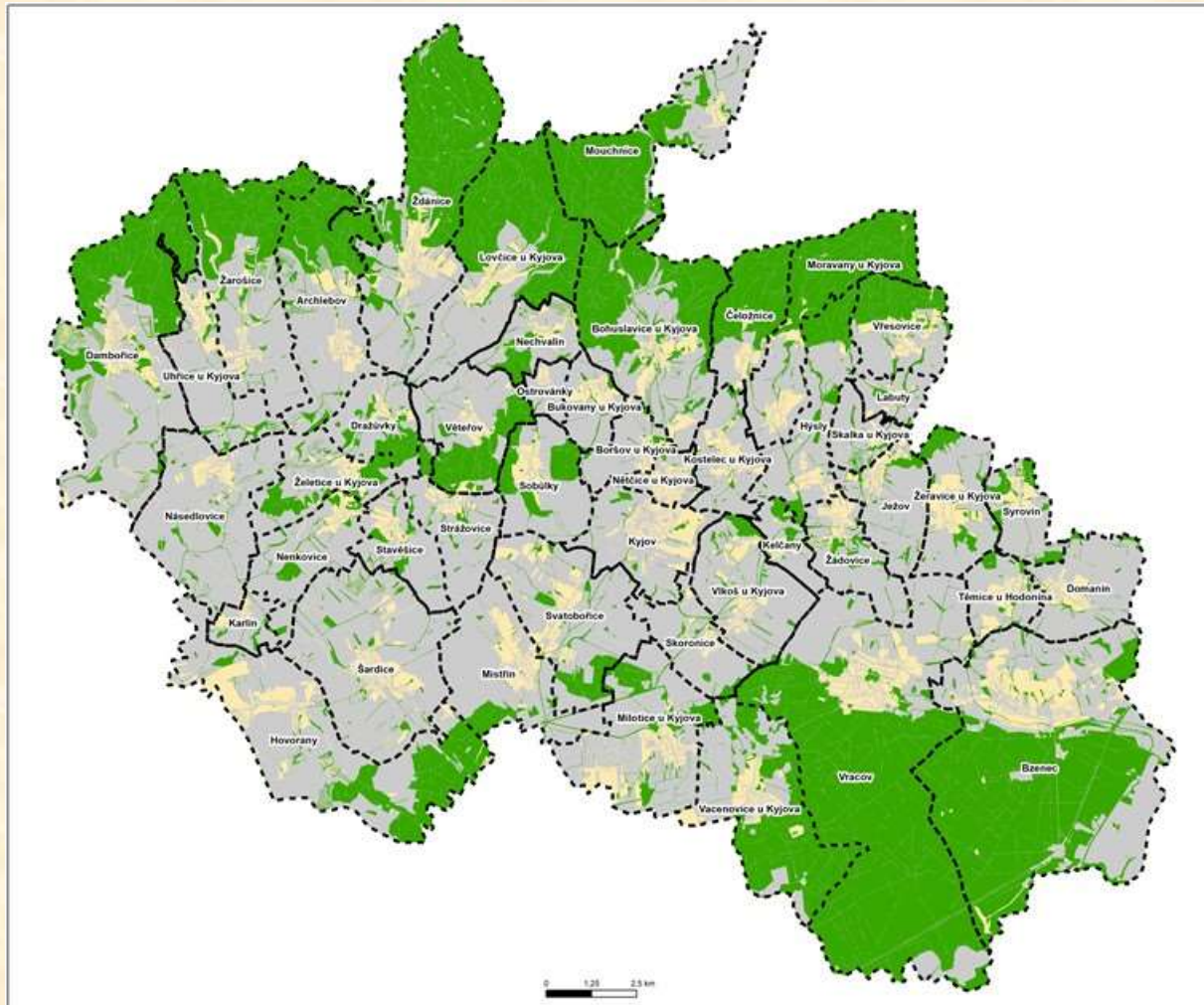
Venkovská krajina nížin, pahorkatin - Kyjovsko

- ▶ Bezlesá, bezluká - pozůstatek kolektivizace, ale i současného stavu hospodaření
- ▶ Dominance orné půdy; 53 % soustředěno do bloků větších než 30 ha

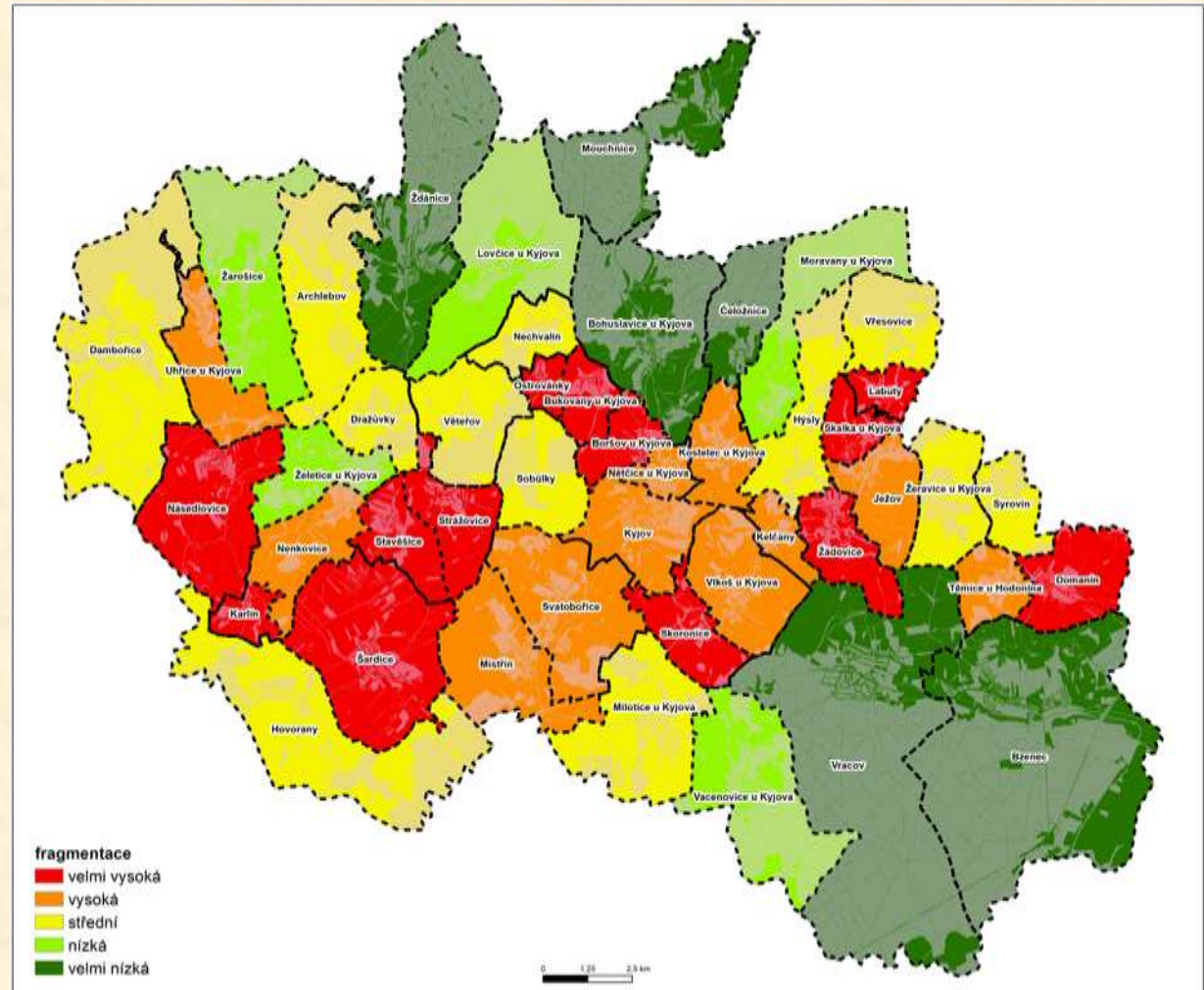

Venkovská krajina nížin, pahorkatin

Rozdělení ZI na přírodní a polopřírodní prvky

Fragmentace ZI je ovlivněna podílem ZI v daném katastru - katastry s lesy mají méně fragmentovanou ZI

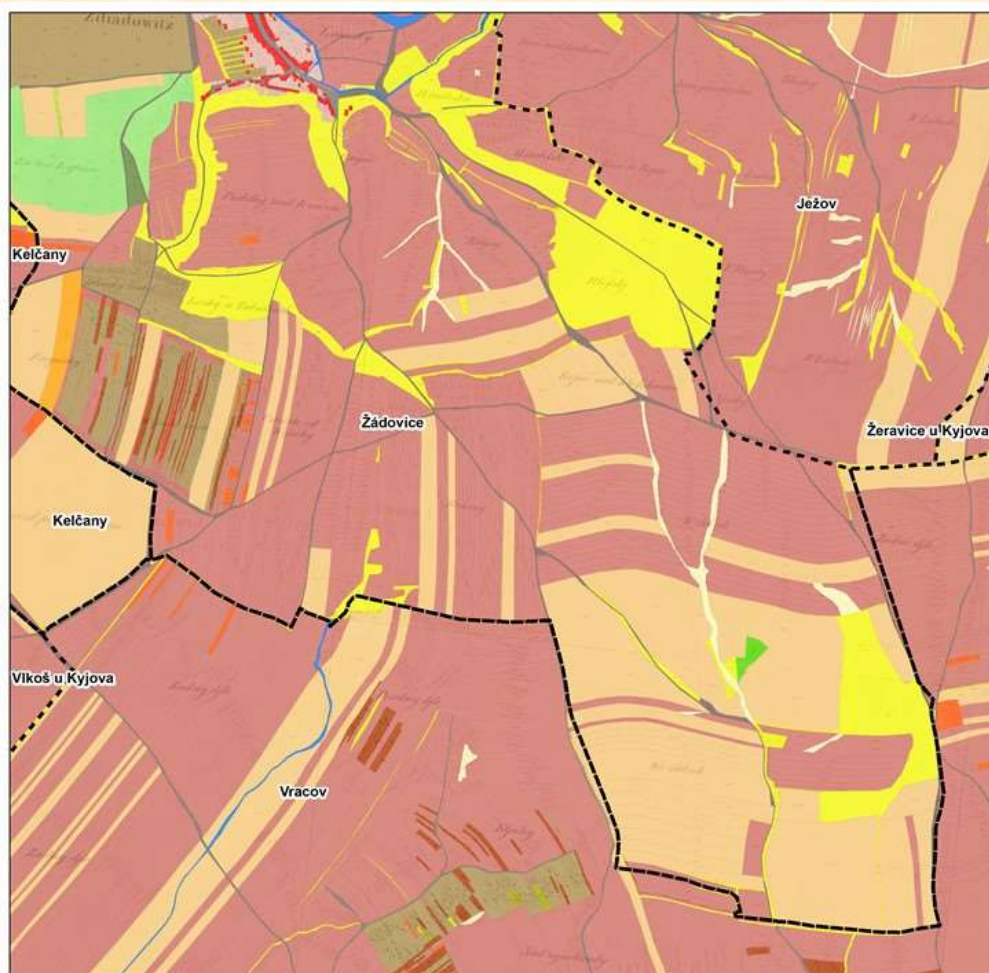
Posílení ZI pomocí obnovy zaniklých prvků

- ▶ Možnost snížit erozi půdy, posílit prostupnost krajiny
- ▶ Inspirací mapy stabilního katastru z poloviny 19. století
- ▶ Jako ukázka vybrán katastr Žádovic - v současnosti vysoce fragmentovaná ZI i díky tomu, že dominují velkoplošné lány orné půdy

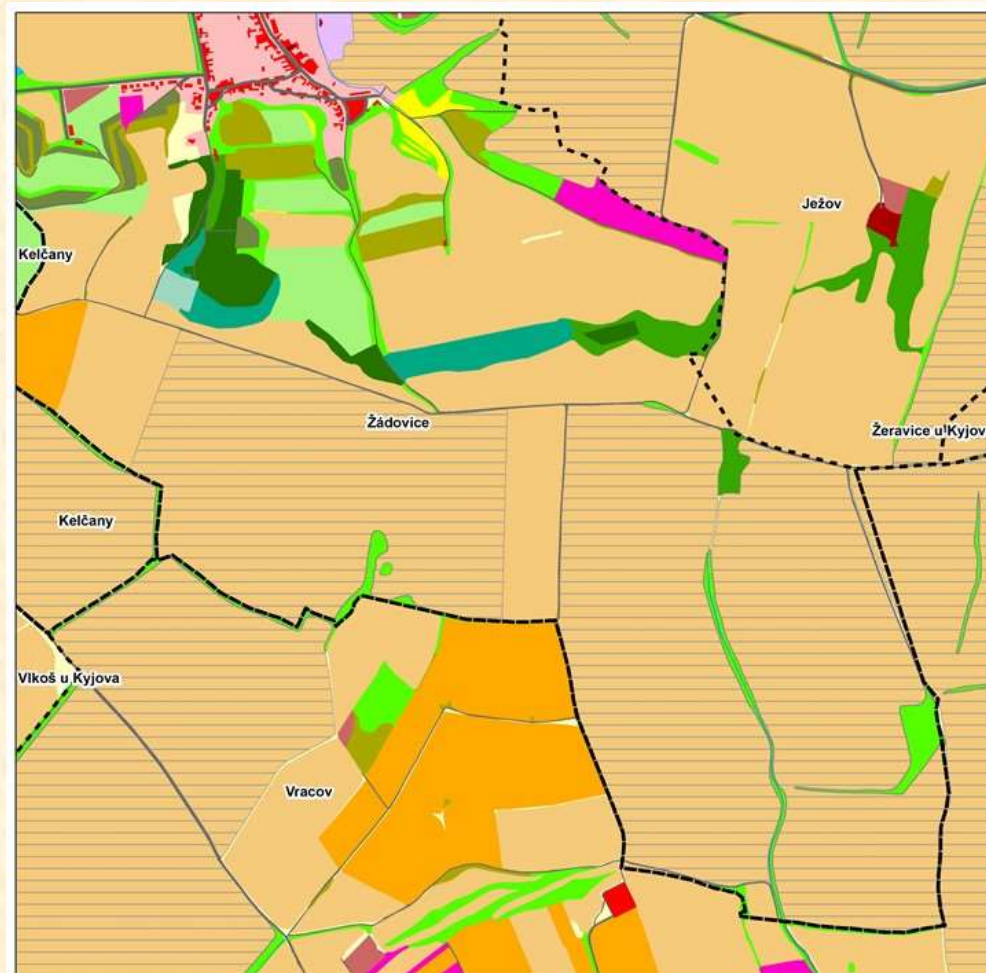

Posílení ZI pomocí obnovy zaniklých prvků

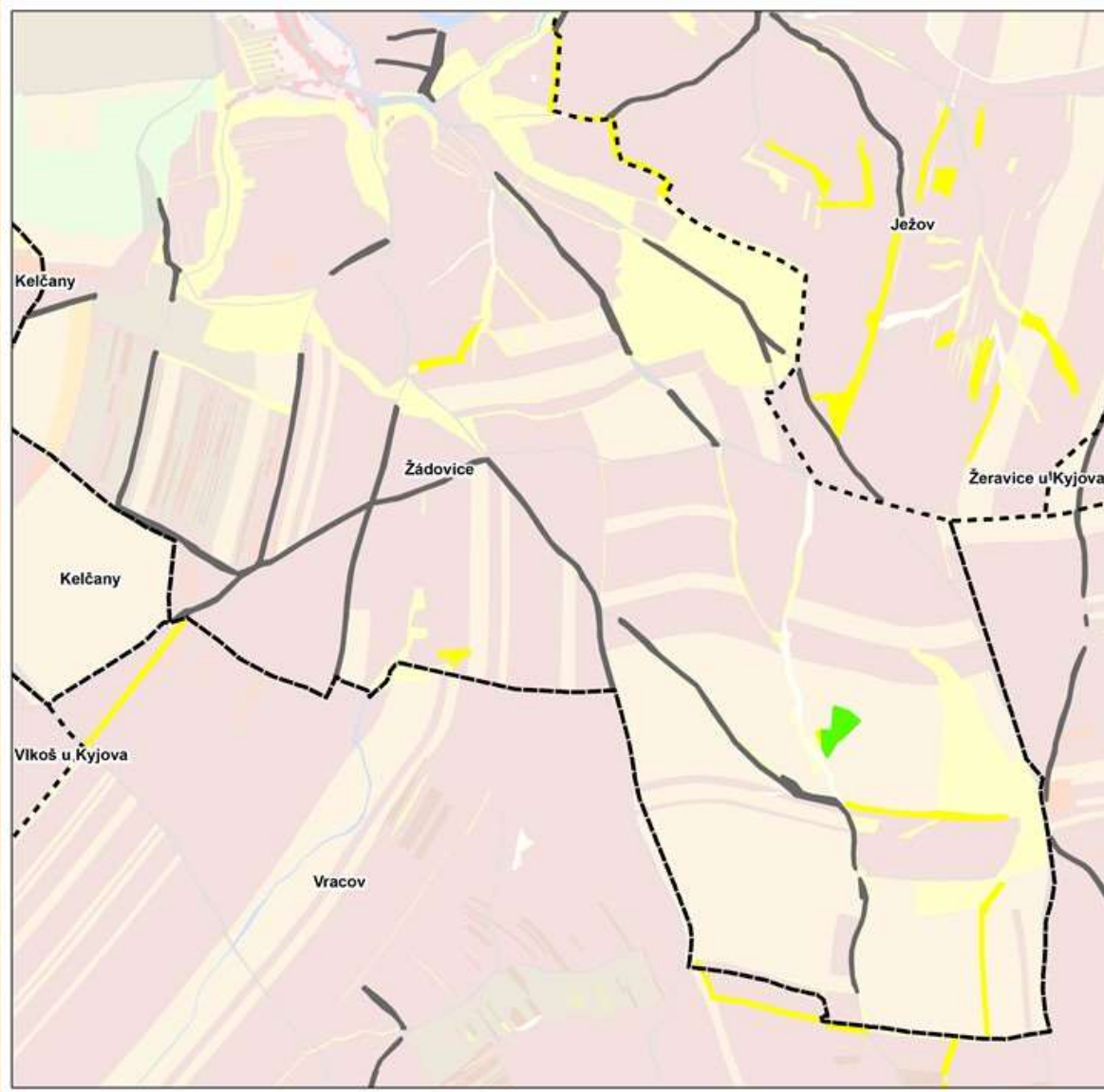
Polovina 19. století - typická drobná drážba, protkaná polními cestami a loukami

Současnost - velké lány orné půdy - neprostupné, náchylné k erozi půdy

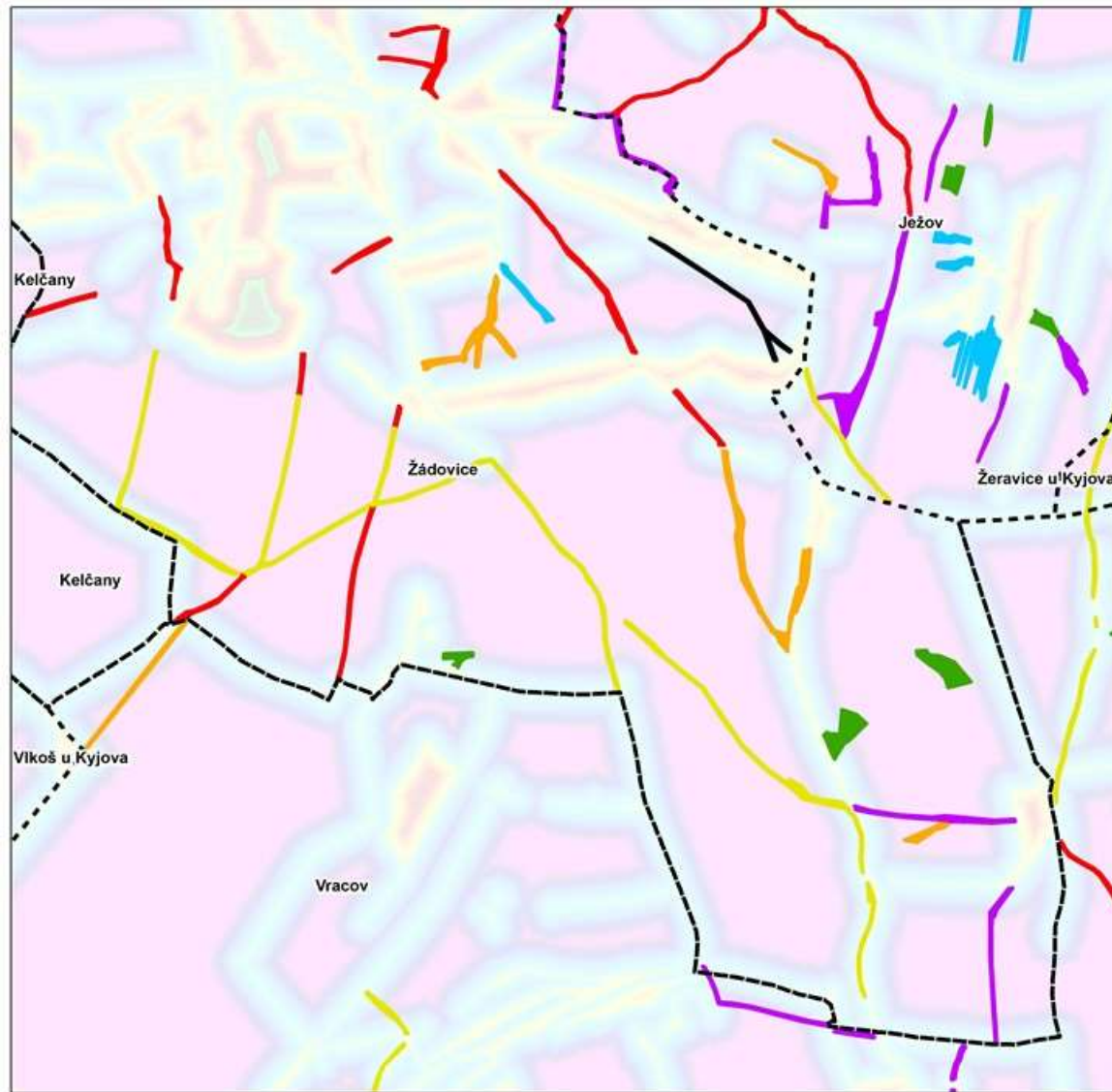

Posílení ZI pomocí obnovy zaniklých prvků

- ▶ prvky ze stabilního katastru, které by v současnosti ležely v polích orné půdy:
 - ▶ polní cesty,
 - ▶ pruhy a plochy luk, remízků, stromořadí
 - ▶ plochy úhorů
- ▶ hlavní motivací zajistit zvýšení prostupnosti krajiny a snížení eroze půdy

Posílení ZI pomocí obnovy zaniklých prvků

1. Cesty jako **spojnice** - umožňují prostupnost krajiny, spojují existující cesty a jsou vedeny v katastrální mapě
2. Cesty jako **zatravňovací pruhy** (případně i jako pěšiny, např. pro vstup do lesa), které jsou vedeny v katastrální mapě, ale nespojují existující cesty
3. Cesty, které nejsou vedeny v katastrální mapě, vedou přes erozně ohrožené půdy - mohou sloužit jako **protierozní opatření**
4. Liniové prvky **protínající** zcela nebo částečně **pole** s ornou půdou - mohou sloužit nejen jako protierozní opatření ale také pro zlepšení prostupnosti krajiny
5. Liniové nebo plošné prvky ležící **v dráze odtoku**
6. Plošné prvky, případně krátké liniové, které jsou **na půdách nejvíce erozně ohrožených**
7. Bývalé **úhory**, většinou v podobě krátkých liniových prvků ve velké koncentraci na vysoce erozně ohrožených půdách

Posílení ZI pomocí obnovy zaniklých prvků

Současný stav

Po potenciální obnově

Venkovská krajina nížin, pahorkatin - Podýjí

Posílení ZI pomocí obnovy zaniklých prvků

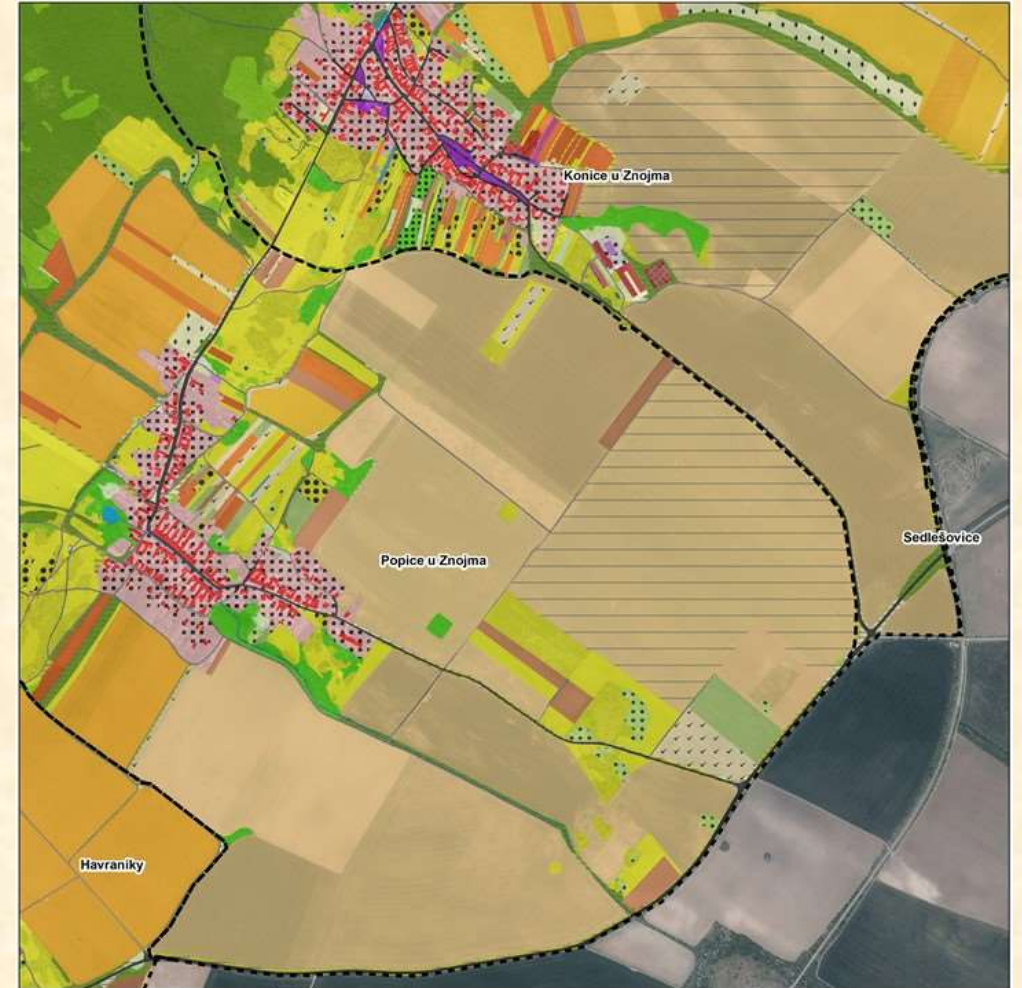
- ▶ Zlepšení propojenosti přírodních a polopřírodních prvků
- ▶ Inspirací letecké snímky z 50. let 20. století - zachycují stav před kolektivizací
- ▶ Příklad Popic u Znojma

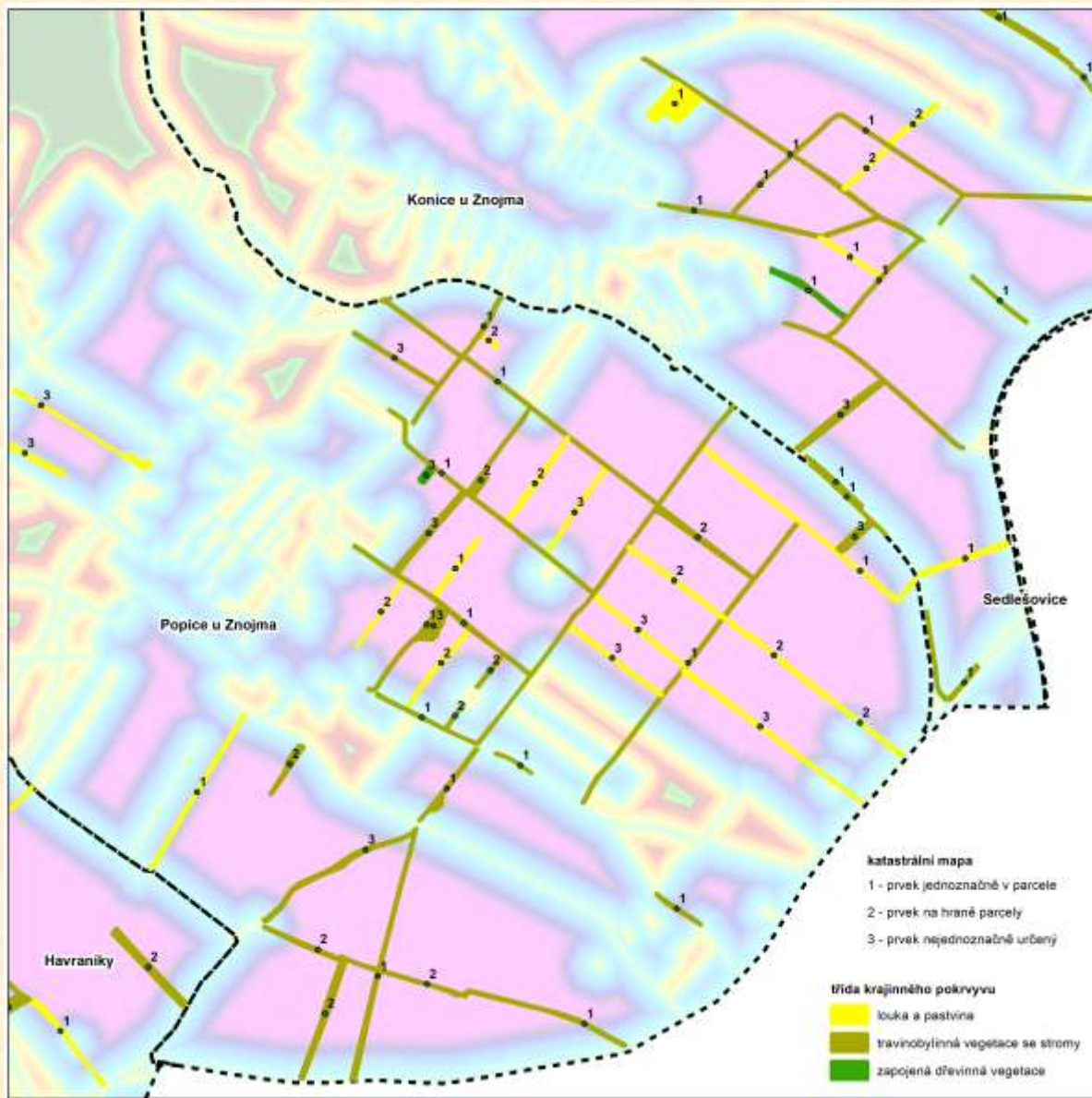
Posílení ZI pomocí obnovy zaniklých prvků

- ▶ Pestrá mozaika drobné držby
- ▶ Pole protkána polními cestami
- ▶ Doprovodná travinobylinná a dřevinná vegetace

- ▶ Jednotvárná krajina s polními kulturami, vinicemi
- ▶ Nепrostupná
- ▶ Drobná držba pouze v těsném zázemí obcí

Posílení ZI pomocí obnovy zaniklých prvků

- Vybrány prvky, které mají potenciál propojit stávající ZI a zároveň rozdělit velké lány
- Prvky upraveny tak, aby co nejvíce korespondovaly konkrétním pozemkům/hranicím v současných katastrálních mapách
- V případě Popic se jedná o 38 návrhů obnovy
- Většinou v podobě polních cest s doprovodnou zelení nebo v podobě travnatých pruhů

Jak mohou obce ozelenit krajinu? Obnovou původních polních cest

21.11.2019 00:51 | PRAHA (Ekolist.cz)

► Diskuse: 40

Jak do zemědělské krajiny dostat meze,

VYHLEDAT

ŘÍČANY • RADNICE • MĚSTO A SAMOSPRÁVA • TISKOVÉ ZPRÁVY

MĚSTO A SAMOSPRÁVA | MĚSTSKÝ ÚŘAD | POTŘEBUJE SI VYŘÍDIT | DOKUMENTY

- Epidemie COVID-19 (koronavirus)
- Očkování proti COVID-19
- Město a jeho orgány
- Povinná zveřejňované informace
- Finance a majetek města
- Tiskové zprávy
- Dotace města (dříve granty)
- Veřejné zakázky, koncesní řízení, poptávky
- Dotační projekty města
- Osadní výbory
- Krizové řízení
- Partnerská města Twinning Říčany
- Volby - archiv

V ŘÍČANECH MÁ PŘÍRODA ZELENOU! MĚSTO NAVRACÍ DO KRAJINY ALEJE A REMÍZKY

8. 1. 2015

V Říčanech se od října letošního roku intenzivně snaží o návrat tradičních krajinných prvků, jako jsou aleje a remízky, do okolní krajiny. Projekt, který je financován z Operačního programu Životní prostředí, má za cíl kromě oživení životního prostředí také chránit město před povodněmi a větrnou erozí. Výsadba stromů a remízků doprovází zásadní investiční projekty, mezi které patří odbahnění Mlýnského rybníka a Marváňku.

Realizace projektu „Zakládání krajinných prvků v okolí Říčan“ probíhá od října 2014 a bude pokračovat do dubna příštího roku. Jde především o výsadbu alejí a remízků do české krajiny, do níž po staletí neodmyslitelně patřily. Zlikvidovány byly většinou v 50. letech po vzoru sovětského zemědělství, které propagovalo nekonečné lány.

„Nade krajina byla před sto lety mnohem členitější, žijící a stabilnější. Polička střídaly pastviny, meze, cesty, remízky. V krajině byla spousta menších nádrží.“ popisuje starosta Vladimír Kolář. „Kraj byl plný rozličného života, bylo se na co dívat, kam jít a kde se schovat. Hospodářské plantáže-lány mají samozřejmě své ekonomické opodstatnění, na druhou stranu eroze zemědělské půdy dosahuje v českých poměrech velmi znepekujících úrovní, proto je návrat k fragmentaci krajiny prospěšný.“

Vzniká tak například alej podél Říčanské ulice v úseku od Říčanského hřbitova po Pacov. Město zde

Ve Středočeském kraji se budují nové polní cesty, jdou do nich miliony

5. října 2019 6:30, aktualizováno 10:30

Ve Středočeském kraji vznikají desítky kilometrů nových polních cest. Obce se tím snaží rozbit nekonečné lány polí, učinit krajinu přístupnější veřejnosti a zachycovat vláhu. Stát na ně dá jen letos více než 200 milionů korun. Další desítky milionů navíc investují samotné obce

Starostové chtějí obnovit tisíce dávno zaoraných cest. Pomůže to krajině i turistům

Jakub Heller
11. 2. 2019 12:37

Dnes rozlehlé lány polí dříve dělily cesty, po kterých lidé volně procházeli krajinou. Postupem času je však zemědělci zaorali a jednotlivá pole spojili do velkých celků. Více než stovka starostů se nyní spojila do projektu „1000 a 1 cesta pro krajinu“, který chce alespoň tisíce zaoraných cest obnovit. Mají sloužit nejen turistům, ale také udržet vodu v krajině díky protierozním pásům či alejím stromů, které by podél nich mohly vzniknout.

ANKETA DENÍKU: Je Miloš Zeman pro děti dobrým vzorem? Deník se ptal učitelů z

Aleje se vrací k polním cestám. I kvůli větrné erozi. Nová bude brzy v Šatově

5.7.2020

Dalibor Krutíš

Alej čítající stovku stromů, především lip a dalších druhů, o délce přes sedm set metrů vznikne letos na podzim v Šatově. Městys vyhrál celorepublikovou soutěž Nadace Partnerství o výsadbu takzvané Aleje svobody.

lostat-denik/template=item/safety=0.111/area=regiony,t-/viewId=20974457/deviceWidth=1920/deviceHeight=0937/ab=...

Příklady realizací

Obnova polní cesty Šardice

Příklady realizací

Doplnění doprovodné dřevinné vegetace Žeravice

Příklady realizací

Obnova polní cesty Dražůvky

Příklady realizací

Výsadba v místě původní polní cesty jako protierozní opatření Dražůvky

Příklady realizací

Výsadba biokoridoru v místě bývalé hraniční louky Vracov

Příklady realizací

Obnova ovocných alejí podél cest Kelčany

Příklady realizací

Obnova vodních ploch - bývalé Kobylské jezero

Příklady realizací

Samovolná obnova mokřadů na místě bývalého rybníka Čejkovice

Shrnutí

- ▶ Obnova zaniklých prvků dobrá pro zlepšení prostupnosti krajiny, zlepšení jejích protierozních a retenčních funkcí, posílení biodiverzity a také zpřístupnění izolovaných prvků - nejen přírodních (solitéry, remízky), ale i historicko-kulturních (boží muka, křížky, kapličky)
- ▶ Pro obnovu lze použít jak stabilní katastr, tak letecké snímky z dřívějších období, nejlépe ukazující situaci před kolektivizací
- ▶ Samotné zpracování podkladů relativně náročné, obzvláště při vymezení krajinných prvků
- ▶ Letecké snímky snadno dostupné pro celou republiku díky jejich zveřejnění na různých portálech, stabilní katastr zveřejněný v některých krajích (MSK, JMK)
- ▶ Možnost využít katastrálních map (tam, kde ještě neproběhly pozemkové úpravy) a konfrontovat s především leteckými snímky, které umožňují
 - ▶ větší míru přesnosti
 - ▶ Konfrontovat se stále dochovanou znalostí místních

Děkujeme za pozornost